

N:o 6.

Af herr **Falk**, om beredande af rätt för visst antal befäl och underbefäl vid Lifregementet till fot, Smålands grenadiercorps och Vermlands fältjägarecorps att inträda på allmänna indragningsstaten.

På Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning beslöt 1892 års urtima Riksdag, bland annat, att Lifregementets grenadiercorps och Nerikes regemente skulle sammanslås till *ett* regemente under benämning Lifregementet till fot, och i sammanhang dermed beslöts äfven, att det nya Lifregementet, äfvensom Smålands grenadiercorps och Vermlands fältjägarecorps skulle organiseras i enlighet med bil. n:is VII, VIII och XV i särskilda utskottets utlåtande n:o 1.

Till följd af detta beslut skall, så snart ske kan, *indragas* vid det af Lifregementets grenadiercorps och Nerikes regemente bildade Lifregementet till fot den styrka, hvarmed detsamma öfverskjuter normalformationen af *ett regemente*, och vid Smålands grenadiercorps och Vermlands fältjägarecorps den styrka, hvarmed de öfverstiga den nya organisationen för dessa corpser.

Nämnda indragning omfattar, hvad *befälspersonalen* beträffar (se bil. XXXIV b., särskilda utskottets utlåtande n:o 1):

Vid f. d. Lifregementets grenadiercorps och f. d. Nerikes regemente: 1 öfverstelöjtnant, 1 major, 4 kaptener af 1:a klass, 1 regementsquartermästare, 1 adjutant, 4 löjtnanter af 1:a klas, 4 underlöjtnanter, 4 fanjunkare, 1 regementsväbel, 8 serjeanter, 1 regementstrumslagare, 24 korporaler och 24 vice korporaler;

Vid Smålands grenadiercorps: 1 öfverstelöjtnant, 2 kaptener af 2:a klass, 1 adjutant, 1 regementsväbel, 8 korporaler och 8 vice korporaler;

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 4 Häft. (N:is 6—7). 1

Vid Vermlands fältjägarcorps: 1 öfverstelöjtnant, 2 kaptener af 1:a klass, 2 adjutanter, 2 löjtnanter af 1:a klass, 2 löjtnanter af 2:a klass, 2 underlöjtnanter, 2 fanjunkare, 1 bataljonsadjutant, 1 regementsväbel, 2 sergeanter af 1:a klass, 1 sergeant af 2:a klass, 11 korporaler och 11 vice korporaler.

En dylik indragning kan naturligtvis endast på tvenne sätt åstadkommas, nemligen *antingen* genom att innehafvare af öfvertalig beställning förflyttas till beställning vid annat regemente *eller* derigenom att beställningen, vid innehafvarens afgang från tjensten, *icke återbesättes*, i hvilket senare fall allt avancement upphör, intill dess befälsstyrkan på sådant sätt blifvit reducerad till det antal, som den nya organisationen upptager.

Det var ju icke att vänta att den förstnämnde utvägen, eller att transportera det öfvertaliga befälet till andra regementen, skulle kunna i tillräcklig utsträckning användas, ehuru väl den gynsamma omständigheten inträffade, att ett relativt stort antal nya befälsplatser skapades genom organisationen af de norrländska regementena. Det är nemligen lätt insedt, att för den, som är bosatt i mellersta eller södra delen af landet, är det med hvarje handa svårigheter och vanskligheter förenadt att flytta till Norrland, och för den som har familj blir en sådan flyttning ofta omöjlig. Emellertid hafva, synnerligast bland de yngre officerarne och underofficerarne, temligen många, af de mörka framtidsutsigterna mer eller mindre framtungna, transporter till andra regementen egt rum, och genom *befordran* till andra regementen samt genom *afskedstagande* har den öfvertaliga personalen ytterligare så pass minskats, att den vid 1893 års slut utgjorde:

Vid Lifregementet till fot: 1 kapten af 1:a klass, 1 kapten af 2:a klass, 1 regementsqvartermästare, 3 fanjunkare, 1 regementsväbel och 1 regementstrumslagare;

Vid Smålands grenadiercorps: 1 öfverstelöjtnant, 2 kaptener af 2:a klass och 1 regementsväbel;

Vid Vermlands fältjägarcorps: 1 kapten af 1:a klass, 2 adjutanter, 2 fanjunkare, 1 regementsväbel, och 1 bataljonsadjutant.

Föga förhoppningar torde väl numera finnas att genom fortsatt transport till andra regementen nämnvärdt ytterligare minska den återstående öfvertaliga personalen, och det är således hufvudsakligen genom *afsked* — i regel efter uppnådd pensionsålder — som personalen vid ifrågavarande regementen och corps kan komma att nedsjunka till det antal, som staten upptager. Intill dess detta skett, kan intet avancement inom de grader af ifrågavarande truppförband, som af indragningen beröras, ega rum, emedan inträffande afgang ej får ersättas, så länge öfvertalig personal finnes. Det är för närvarande naturligtvis ej möjligt att med visshet beräkna, huru länge detta öfvergångstillstånd kan komma att fortfara, och jag tillåter mig därför blott att anföra några

exempel på huru den *enskilde* kommer att drabbas af de förändrade förhållanden, som uppstått genom det af urtima Riksdagen fattade beslut.

Lifregementet till fot: De tvenne äldste kaptenerna af 1:a klass vid f. d. Lifregementets grenadiercorps hafva vid sammanslagningen nedflyttats till 5:e och 6:e kaptenerne i ordningen vid Lifregementet till fot;

äldste kaptenen utan kompani (regementsqvartermästaren) vid f. d. Nerikes regemente, hvilken under år 1893, på grund af derstädes inträffad afgang, bort blifva till kapten af 1:a klass och kompanichef befördrad, får nu afvakta ytterligare tvenne vakanser inom kompanichefsgraden, innan han kan erhålla kompani;

äldste kaptenen i corpsen vid f. d. Lifregementets grenadiercorps, som likaledes under år 1893, på grund af inträffad afgang, bort erhålla kompani, får nu afvakta ytterligare trenne vakanser inom kompanichefsgraden, innan han når nämnde grad;

näst äldste löjtnanten vid f. d. Nerikes regemente, som eljest vid först inträffande afgang inom kaptensgraden skolat till kapten af 2:a klass föreslås, kan nu ej nå denna grad, förrän 5 vakanser inom kaptensgraden inträffat, o. s. v.

Smålands grenadiercorps: Äldste löjtnanten, som vid första afgang inom kaptensgraden — hvilken bör inträffa 1895 — skolat till kapten af 2:a klass föreslås, får nu antagligen vänta till år 1902, innan han hinner denna grad, o. s. v.

Vermlands fältjägarcorps: Äldste kaptenen utan kompani (regementsqvartermästaren), som under år 1893, på grund af inträffad afgang, bort blifva till kapten af 1:a klass och kompanichef befördrad, kan nu sannolikt ej nå denna grad förr än 1898, o. s. v.

Detta hvad *officersgraden* beträffar; för *underofficerarne* ställer sig saken, om möjligt, ännu ogynnsammare, emedan afgang inom underofficersgraden i allmänhet endast eger rum genom afsked efter uppnådd pensionsålder, eller dödsfall. Såsom *exempel* må anföras:

att äldste sergeanten vid f. d. Lifregementets grenadiercorps, som vid första afgang inom fanjunkaregraden varit i tur till befordran, nu får afvakta 4 vakanser, innan plats för honom yppas;

att de begge äldste sergeanterna vid f. d. Nerikes regemente, hvilka under år 1893, på grund af skedd afgang inom fanjunkaregraden, bort till denna grad befordras, nu knappast inom en beräknelig tid kunna nå denna grad, enär dertill fordras afgang af 6 à 7 personer, som stå före dem i tur;

att äldste sergeanten vid Vermlands fältjägarcorps, som annars vid första afgang inom fanjunkaregraden varit i tur till fanjunkarebefordran, nu sannolikt ej kan nå denna grad förr än 1898.

Det inses emellertid lätt att det ej blott är de *äldste* inom hvarje grad, som drabbas af denna försenade befordran till högre löneinkomst; detta försenande fortplantas naturligtvis hela graden igenom och från lönegrad till lönegrad, tills det slutligen träffar äfven den *yngste*, till följd hvaraf nästan *alla*, som stå nedanför *kompanichefs-* eller *fanjunkaregraden*, i större eller mindre mån drabbas af detsamma.

Här anförda exempel torde vara till fyllest för att visa, i huru hög grad de enskilde medlemmarne af ifrågavarande truppförband redan blifvit och ytterligare komma att blifva lidande genom den nya organisationen. Statens *rätt* att vidtaga sådana organisationsförändringar, som den finner lämpliga, kan visserligen ej ifrågasättas, men lika litet lärer statens *pligt* att hålla den enskilde, så vidt möjligt, skadeslös, kunna bestridas, helst då, såsom här är förhållandet, det för många enskilde gäller icke blott en i väsentlig mån förlorad framtid, utan i många fall äfven ekonomiskt bekymmer och mångahanda svårigheter.

Denna grundsats har äfven, så vidt mig är bekant, tillföre erkänts vid de organisationsförändringar, som afsett *indragning* af tjänstebefattningar. Såsom exempel härpå torde kunna åberopas de indragningar, som af Kongl. Maj:t föreslogos och af Riksdagen beslutades år 1871. Vid nämnde års lagtima riksdag föreslog nemligen Kongl. Maj:t, att dåvarande Vermlands fältjägareregemente skulle förändras till en *corps* på fyra kompanier, äfvensom att flottans *marinregemente* skulle från sjö- till landförsvaret öfverflyttas, samt i sammanhang dermed:

»att befäl och underbefäl med vederlikar vid Vermlands fältjägareregemente, hvilka, till följd af nu föreslagna reduktionsåtgärd, blifva öfvertaliga, må, så vidt de icke varda till andra regementen eller corpser transporterade, uppföras å *allmänna indragningsstaten*, med rättighet att, intill dess de kunna blifva till andra allmänna befattningar förflyttade, en mot sina nuvarande aflöningsförmåner svarande *pension* uppbära; dock med skyldighet att vid fältjägarecorpsern tjänstgöra under de årliga vapenöfningarne, äfvensom att i händelse af mobilisering tjänstgöra hvarhelst sådant påkallas, intill dess full pensionsålder är uppnådd, efter hvilken tid de endast underkastas tjänstgöring i likhet med dem af deras vederlikar, som erhållit afsked med fyllnadspension», och

»att ofvannämnda bestämmelser må i tillämpliga delar äfven för marinregementets öfvertaliga personal, efter regementets öfverflyttning till landförsvaret, lända till efterrättelse, med iakttagande att regementets befäl och underbefäl, som icke lämpligen torde kunna påräknas till tjänstgöring vid ett artilleriregemente, i stället böra förpligtas tjänstgöra vid det infanteriregemente der sådan tjänstgöring kan påkallas».

Det särskilda utskott, som nämnda riksdag var tillsatt med anledning af Kongl. Maj:ts proposition rörande landtförsvarets organisation, hemställde i 13:de punkten af utlåtandet n:o 3, hvad Vermlands fältjägare-regemente beträffade,

»att Riksdagen, utan att ingå i pröfning af frågan om regementets reduktion, måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t i fråga om anslaget till detsamma äskat»; och då denna hemställan af Riksdagen godkändes, förföll således frågan om regementets *reduktion*.

I fråga åter om *marinregementet* hemställde utskottet i 19:de punkten mom. b.), »att marinregementet må, så fort ske kan, indragas och anslagen till regementet, i den mån de genom indragningen blifva disponibla, till statsverket ingå», samt

mom. c.) »att det befäl och underbefäl vid marinregementet, hvilka vid regementets indragning icke blifva behöfliga eller till andra regementen eller corpser transporterade, eller till andra allmänna befattningar förflyttade, må vid sina, dem genom fullmakt tillförsäkrade aflöningsförmåner och tjänstebefattningar bibehållas såsom en för Kongl. Maj:t disponibel befälskader; dock med dem tillförsäkrad rättighet att, när de sig dertill anmäla, på *allmänna indragningsstaten* öfverflyttas med uppbärande af den fasta lönen såsom pension».

Mom. b.) blef af Riksdagen godkänt, och mom. c.) blef af Andra Kammaren oförändradt bifallet, hvaremot Första Kammaren biföll detsamma med den förändring att, i stället för momentets slut, eller stycket från och med orden »dock med dem», infördes följande mening: »intill dess full pensionsålder är uppnådd, efter hvilken tid de endast underkastas tjänstgöring i likhet med dem af deras vederlikar, som erhållit afsked med fyllnadspension».

Enär kamrarne sålunda stannade i olika beslut rörande befälets genom indragningen tillförsäkrade förmåner, afgjordes frågan genom gemensam votering, hvilken utföll så, att Riksdagen beslöt,

»att det befäl och underbefäl med vederlikar vid marinregementet, hvilka vid regementets indragning icke blifva behöfliga, eller till andra regementen och corpser transporterade, eller till andra allmänna befattningar förflyttade, må vid sina, dem genom fullmakt tillförsäkrade aflöningsförmåner eller tjänstebefattningar bibehållas, såsom en för Kongl. Maj:t disponibel befälskader, intill dess full pensionsålder är uppnådd, efter hvilken tid de endast underkastas tjänstgöring i likhet med dem af deras vederlikar, som erhållit afsked med fyllnadspension».

Af här lemnad redogörelse torde framgå, att statsmakterna, när fråga tillförene förevarit om indragning af befälsplatser, funnit nödigt tillförsäkra

godtgörelse åt dem, som genom indragningen blifvit lidande, och om än här omförmälda beslut rörande marinregementet blef för det indragna befälet och underbefälet mindre gynsamt än Kongl. Maj:ts förslag afsåg, så framgår i allt fall att full enighet rådde derom, att det var statens pligt att träda emellan för att mildra den olycka, som genom indragningen drabbade de enskilde.

Men ännu återstår att anteckna ett drag af rättvisa mot marinregementets indragna befäl och underbefäl. Vid 1872 års riksdag föreslog nemligen Kongl. Maj:t, att Riksdagen, såsom tillägg till 1871 års Riksdags ofvan omförmälda beslut måtte medgifva:

»att kompanichefer och fanjunkare vid marinregementet måtte vid afsked efter uppnådd full pensionsålder undfå fyllnadspension till det belopp, att densamma, tillika med pensionen från amiralitetskrigsmanskassan, komme att motsvara deras enligt stat innehafvande lön jemte tjänstgöringspenningar»;

»att subalternofficerare måtte i mån af uppkommande ledigheter kunna befordras till kaptens grad; dock att de officerare, hvilka sålunda blefvo till kaptener befordrade, skulle vid uppnådd full pensionsålder, från hvilken tid tjänstgöringsskyldighet icke ifrågakomme i vidsträcktare mån än för dem, hvilka erhållit afsked med fyllnadspension, frånträda tjänstgöringspenningar och åtnöjas med den i stat bestädda lön»;

»att underofficerare af lägre grad än fanjunkare måtte jemväl i mån af uppkommande ledigheter kunna till fanjunkaregrad befordras»; samt

»att så väl officerare, som underofficerare, hvilka af här ifrågavarande befordringsrätt ville sig begagna, skulle i afseende å pensionsförmåner vara underkastade de bestämmelser, som för pension ur amiralitetskrigsmanskassan jemte fyllnadspension vore eller framdeles blefve i nåder meddelade».

I skrifvelse den 11 maj 1872 säger Riksdagen, i anledning af ofvan bemälda Kongl. Maj:ts proposition: »Beträffande frågan om befordringsrätt för subalternofficerarne och det lägre underbefälet vid marinregementet har det af Eders Kongl. Maj:t i detta hänseende framlagda förslag synts Riksdagen icke öfverskrida gränserna för den strängaste billighet; men då emellertid den föreslagna befordringsrätten utgör en förmån, hvartill vederbörande icke äro genom föregående riksdagsbeslut berättigade, har Riksdagen ansett vid medgifvande af sådan befordringsrätt böra fästas ett vilkor, som, utan att innebära någon obillighet mot den enskilde, kan bereda staten ej oväsentliga fördelar. Om nemligen inom en icke aflägsen tidrymd skulle ifrågakomma att i provinsen Blekinge uppsätta annan infanteritrupp och dymedelst marinregementets befäl blefve för beväringens öfvande obehöfligt, skulle staten ändock icke kunna undgå att fortfarande aflöna detta befäl bredvid det nya regementets eller den nya corpsens befäl. Det har därför

synts böra föreskrivas, att de officerare och underofficerare, som vilja af här ifrågavarande befodringsrätt sig begagna, böra vara underkastade förflyttning till annat infanteriregemente eller annan infantericorps, derest Eders Kongl. Maj:t kan pröfva sådant lämpligt».

Riksdagen biföll alltså Kongl. Maj:ts framställning med det tillägg eller vilkor, att de officerare och underofficerare, som ville begagna sig af den föreslagna befodringsrätten, skulle vara underkastade förflyttning till annat infanteriregemente eller corps.

I statsmakternas här ofvan omförmälda beslut och åtgärder i ett fall, som är jemförligt med den ställning, hvori befälet och underbefälet vid Lifregementet till fot, Smålands grenadiercorps och Vermlands fältjägarecorps kommit genom 1892 års urtima Riksdags beslut, torde en förebild kunna sökas för hvad rättvisa och billighet kräfva i frågan om mildring i denna ogynsamma ställning. Men en sådan mildring kräfves icke blott af rättvisa och billighet, den påkallas äfven af statens eget intresse. Af den redogörelse jag ofvan lemnat framgår nemligen, att lång tid måste förflyta, under hvilken intet avancement vid de ifrågavarande truppförbanden kan ega rum. Men då redan förut befodringsrätten inom armén går så långsamt, att, i regel, subalternofficerare ej uppnå kaptensgraden och sergeanter ej fanjunkaregraden förr än vid omkring 40 års ålder, så lär otvifvelaktigt inträffa, att en stor del af de nuvarande subalternofficerarne och sergeanterne vid de truppförband, hvarom här är fråga, ej kunna nå kaptens- eller fanjunkaregraden förr än vid omkring 50 års ålder, och många säkerligen ändå senare, eller till och med *efter* uppnådd pensionsålder. Att, i följd häraf, truppförbandens tjenstbarhet måste i hög grad nedsättas, då nästan alla befälsgrader komma att beklädas af relativt öfverårig personal, är sjelfklart, och hvilket intresse för tjensten skall man för öfrigt, under sådana förhållanden, kunna begära af dem, som, utan egen förskyllan, dömas till en sådan lott, och derigenom beröfvas den eggelse och uppmuntran, som ligger i hoppet att inom en rimlig tid komma i åtnjutande af bättre lönevilkor och tryggare lefnadsställning?

Dessa missförhållanden kunna numera visserligen ej fullständigt undanrödjas, helst de hafva existerat under hela det sist förflutna året; men om ett antal befäl och underbefäl, motsvarande de inom hvarje grad nu befintlige *öfvertalige*, tillåtes inträda på *allmänna indragningsstaten*, så är att förmoda att många af de äldre skulle begagna sig deraf, och att således inom en relativt dräglig tid normala förhållanden komme att inträda.

Jag tillåter mig icke föreslå de vilkor, som med inträde på indragningsstaten torde böra förbindas, viss om att, i fall Riksdagen gillar *grunden* för min framställning, den lätt skall kunna bestämma *vilkoren* på ett

sätt, som öfverensstämmer både med den enskildes billiga anspråk och statens intresse.

Naturligtvis måste statsverket drabbas af den kostnad, som inträdet på indragningsstat torde komma att medföra. Enligt uppgjord beräkning skulle denna kostnad, i fall *alla*, som dertill, enligt ofvan anförda grunder, kunde blifva berättigade, begagnade sig af denna rätt, uppgå till 25,300 kronor, hvilken kostnad naturligtvis i mån af afgang minskas, tills den slutligen helt och hållet försvinner; men det är att märka, dels att näppeligen *alla* komme att inträda på indragningsstaten, dels att så länge de öfvertalige, under nuvarande förhållanden, kvarstå vid sina regementen, måste deras nuvarande aflöningsförmåner i allt fall utgå, hvilka förmåner tillsammans uppgå till icke obetydligt *högre* belopp än det ofvan nämnda, hvilket blott motsvarar den *fasta* lönen.

På grund af ofvan anförda hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen må besluta, att vid Lifregementet till fot, Smålands grenadiercorps och Vermlands fältjägarcorps ett antal befäl och underbefäl, motsvarande de vid nämnda truppförband inom hvarje grad befintlige *öfvertalige*, må medgifvas rätt att, när de sig dertill anmäla, inträda på allmänna indragningsstaten under de vilkor, som Riksdagen i sådant hänseende finner lämpligt bestämma.

Stockholm den 18 januari 1894.

Helmer Falk.
